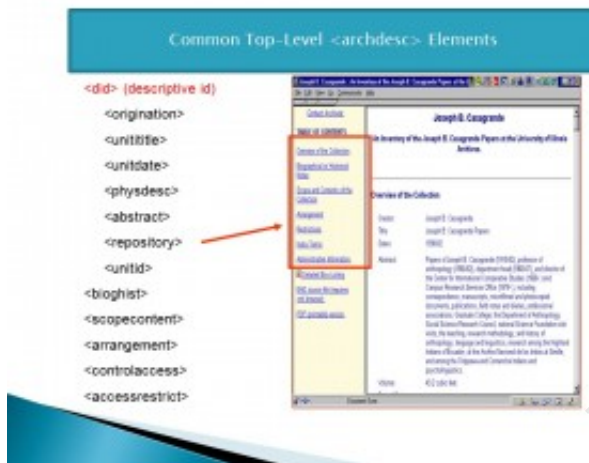

معرفی استانداردهای آرشیوی: استاندارد تبادل داده توصیف آرشیو رمزگذاری شده «EAD»

مقدمه

آرشیو دربردارنده پیشینه فعالیت هایی است که سازمان ها و نهادهای کشوری انجام می دهند. این پیشینه ها در گذشته فقط قالب چاپی داشتند ولی امروزه گسترش منابع وبی و اتوماسیون های اداری موجب گسترش اسناد الکترونیکی شده است. بنابراین آرشیو امروزه اسناد رقمی و چاپی را با اهداف اداری-قانونی و فرهنگی-تاریخی نگهداری می کند. اساسی ترین دلیل نگهداری این منابع، ثبت آنها به عنوان شناسنامه ملی است که هویت یک ملت را نمایان می سازد. استانداردها در طول زمان برای تامین سیستمی موثر و منسجم برای آرشیوها و آرشیویست ها توسعه یافته اند (عادلی اسفنجانی، ۱۳۸۹). توصیف منابع در جهت دسترسی بهتر از وظایف آرشیو و آرشیومدار است.

استاندارد مجموعه ای از دستورالعمل ها و معیارهاست که طی آن فرایند تهیه یک محصول یا نحوه اجرای یک عملکرد را به نحو کامل شرح داده که توسط یک سازمان معتبر ملی یا بین المللی تأیید و امضاء گردیده است. استاندارد یک توافق حرفه ای، توانا و مولد در تبادل اطلاعات، قابل استفاده در صورت کهنه شدن فناوری است (انصاری، ۱۳۸۸).

استاندارد های توصیفی از مهمترین ابزارهایی است که آرشیومداران برای توصیف منابع آرشیوی از آنها بهره می گیرند. استانداردهای توصیف آرشیوی با تأکید بر برقراری پیوند بین تنظیم و توصیف و با هدف "اطمینان از تولید توصیف منطقی و روشن، تسهیل بازیابی و تبادل اطلاعات، کمک به اشتراک اطلاعات معتبر و یکپارچه سازی توصیف های مختلف در نظام اطلاعاتی واحد" ایجاد شده است.

استاندارد ساختار داده^[1]، استاندارد ارزش داده^[2]، استاندارد مبادله داده^[3] و استاندارد محتوای داده^[4] از جمله استانداردهای توصیف آرشیوی هستند (کوکبی، رضایی شریف آبادی، و اصنافی، ۱۳۹۱).

استاندارد تبادل داده، امکان انتقال و مبادله ساختار داده یا داده های منفردی که تحت استاندارد ساختار داده کددار شده اند- فراهم می کند. به وسیله این استانداردها، اطلاعات را می توان به رایانه منتقل کرد. استاندارد فراداده ای آرشیو کدگذاری شده (ای.آی.بی.ی) نیز از جمله این نوع استانداردهاست، که در سال ۱۹۹۶ توسط دفتر توسعه شبکه و استانداردهای مارک کتابخانه کنگره برای جامعه آرشیومداران آمریکا تهیه شده است (کوکبی، رضایی شریف آبادی، و اصنافی، ۱۳۹۱).

استاندارد فراداده ای موجب بهبود کیفیت خدمات سامانه های اطلاعاتی و تسهیل تبادل اطلاعات می شود. این استانداردها شامل داده هایی است که اطلاعات کتابشناختی، شکل ظاهری، خصوصیات فیزیکی، ساختار فنی و محتوای موضوعی یک منبع یا شی اطلاعاتی را توصیف می کند. استاندارد فراداده ای آرشیو کدگذاری شده معبرهایی به درون و

برون استاندارد توصیف آرشیوی بین المللی عام [۶] دارد (صمیعی، میترا، ۱۳۹۴).

معرفی استاندارد

توسعه اینترنت و لزوم ایجاد آرشیو دیجیتال موجب شد استاندارد تبادل داده در جهت حفاظت رقمی داده های توصیفی، استاندارد توصیف آرشیوی رمز گذاری شده“ در سال ۱۹۹۶ برای حفاظت داده های توصیفی استاندارد توصیف بین المللی عام و براساس طرح کدگذاری گسترش پذیر (اکس.ام.ال) توسط دفتر توسعه شبکه و استانداردهای مارک کتابخانه گنرگه آمریکا منتشرشود. (Franks & Doranti, 2015)

هدف اصلی این استاندارد، شناسه گذاری محتوای ابزارهای بازیابی اطلاعات (فهرستها، نمایه ها و راهنماها) برای دسترسی به اشیای آرشیوی و مخازن نسخه های خطی در محیط شبکه ای است. این استاندارد امکان توصیف دقیق و جامع محتوا و ساختار معنایی مجموعه های اشیای آرشیوی را میسر می سازد. همچنین، موجب استاندارد سازی اطلاعات مجموعه های آرشیوی ذخیره شده در ابزارهای بازیابی اطلاعات می شود. به عبارت دیگر، پیشینه های تولید شده براساس این استاندارد، به دلیل استفاده از بستر نحوی و ساختار مناسب، تبادل اطلاعات میان نظام های آرشیوی را بهبود می بخشند. این استاندارد، پرکاربردترین فراداده توصیفی در بافت آرشیوی به شمار می رود و با دارا بودن ویژگی های مناسب، قابلیت میانکنش پذیری با دیگر استانداردهای بافت فرهنگی را دارد (طاهری، سیدمهدی، ۱۳۹۱).

این استاندارد توسط انگلستان در ۱۹۹۷ و کره ۲۰۱۱ مورد بهره برداری قرار گرفته است. استاندارد توصیف آرشیوی رمز گذاری شده اگرچه برای منابع دیجیتالی طراحی نشده است ولی برای توصیف فراداده های مجموعه های دیجیتالی و آنالوگ مورد استفاده قرار می گیرد. سازگاری با اصول آرشیوی و استانداردهای مرتبط از ویژگی های آن محسوب می شود. از کاربرد های آن هم می توان توصیف مجموعه آرشیوی، توصیف راهبری فضاهای اطلاعاتی سلسله مراتبی و پیچیده، رمزگذاری راهنماهای بازیابی آرشیوی را برشمرد. این استاندارد در سه سطح و ۲۶۶ عنصر داده ای تعریف شده است (صمیعی، میترا، ۱۳۹۴).

عناصر موجود در استاندارد

مستندسازی	توصیف کتابشناختی	توصیف آرشیوی
عنوان	عنوان	یادداشت
تاریخ	اسامی	شرایط دسترسی
روش های ارزشیابی	موضوع	تاریخچه
اندازه	فهرست راهنما	زبان
درهمکرد مجموعه زمانی		شرایط دسترسی
تاریخ تولید		ارزشیابی دوره ای
		خط مشی ارزشیابی
		انتشارات مرتبط

گردآورنده/تولیدکننده	تاریخ نگهداری	شرایط تکثیر
سایر مجموعه رکوردها	منبع دریافت سند	ناشر یا توزیع کننده
	موضوع	یادداشت عمومی
	سازمان آرشیوی	شیوه تنظیم
	محل	استناد ارجاعی
		انتخاب، ارزیابی و امحا

این استاندارد با ایجاد عناصر توصیف چند سطحی بازیابگرهای جامعی را برای بازیابی مواد آرشیوی ایجاد می‌کند. وجود فراداده‌های تکراری در استاندارد مورد بررسی، موجب توصیف همه جانبه ماده آرشیوی می‌شود و آرشیومدار با هر نگاهی به ماده آرشیوی می‌تواند آن را همه جانبه توصیف نماید که دسترسی بیشتر کاربران به آرشیو را ممکن می‌شود.

پانویس

[\[۱\]](#) Data Structure Standard

[\[۲\]](#) Data Value Standard

[\[۳\]](#) Data Interchange Standards

[\[۴\]](#) Data Content Standard

[\[۵\]](#) EAD

[\[۶\]](#) ISAD

[\[۷\]](#) XML

منابع

اشرفی، ف.، و بزرگی، ا. ا. (۹۰). خدمات مرجع مجازی سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران: ارزیابی کیفی. فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات. ۱۳۱-۱۴۷،

Franks, P. c. (2015). Encyclopedia of Archival Science. Littlffielo.

Remote G.Krouse, M. (2010).

in our midst: insights from Archivalmetrics project.

university of michigan.

esting, the Evaluation of the Archival Metrics Toolkites.

, ۵۶۹-۵۹۹. American Archivist

Meyerson, j., Galloway, P., & Bais, R. (2012, October). Improving the user Experience of Professional Researchers: Applying a user-centered Design framework in Archival Repositories. *Asist*, ۲۸-۳۱.

Retrieved from School of information, university of michigan. (2010, 01 31) Archivalmetrics.ppt.
Archivalmetrics: www.Archivalmetrics.org

نویسنده: فرزانه بهارلو

مشخصات استناددهی به این مقاله

فرزانه بهارلو	نویسنده (ها):
معرفی استانداردهای آرشیوی: استاندارد تبادل داده توصیف آرشیو رمزگذاری شده «EAD»	عنوان مقاله:
کتابدار ۲.۰ – (عنوان لاتین: 2.0 i-Kit@bdr)	عنوان مجله:
۲	دوره مجله (Vol):
۳	شماره مجله (Issue):
۱۳۹۵	سال (Year):
	شناسه دیجیتال (DOI):
http://lib2mag.ir/4987	لینک کوتاه: